

“เหตุ” แคไหน – อย่างไร?

ถือว่า มีสภาพร้ายแรง อันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครอง “ไม่เป็นกลาง” !!

โดย นายปกครอง

พบกับสาระความรู้อันเป็นประโยชน์เกี่ยวกับกฎหมายปกครองและกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง กับ “นายปกครอง” ในเว็บไซต์ศาลปกครอง หัวข้อ “อุทธรณ์จากคดีปกครอง” หัวข้อย่อย “หลักกฎหมายที่น่าสนใจกับนายปกครอง” เป็นประจำนะครับ

อันที่จริง “นายปกครอง” ได้มีการเผยแพร่ความรู้ในลักษณะเดียวกันนี้ในสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ ด้วย แต่ทว่าอาจมีสาระความรู้ในบางเรื่องที่มีความน่าสนใจและอาจไม่สมประโยชน์กับวัตถุประสงค์ของสื่อสิ่งพิมพ์นั้นๆ หรือบางเรื่องจำเป็นต้องมีเนื้อหาที่มีความยาวหลายหน้ากระดาษ เพื่อให้ครอบคลุมสาระหรือประเด็นในเรื่องนั้นๆ อย่างครบถ้วน ดังนั้น “นายปกครอง” จึงจำเป็นต้องเปิดช่องทางการเผยแพร่เพื่อให้ผู้อ่านได้เติมเต็มสาระความรู้ให้มีความหลากหลายมากขึ้น

ดังเช่นอุทธรณ์จากคดีปกครองเรื่องนี้ นายปกครองจะพาท่านผู้อ่านไปทำความเข้าใจและสร้างเสริมความรู้กับบทกฎหมายที่บัญญัติขึ้นมาเพื่อคุ้มครองสิทธิของ “คู่กรณี” ในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง เฉพาะกรณีการได้รับการพิจารณาทางปกครองจากเจ้าหน้าที่ที่มีความเป็นกลางตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือในทางกฎหมายปกครองเรียกว่า “หลักความเป็นกลาง” โดยหลักกฎหมายนี้จะบังคับให้เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง ซึ่งหมายถึงเฉพาะผู้ที่มีอำนาจพิจารณาเนื้อหาสาระหลักของเรื่องที่จะนำไปสู่การออกคำสั่งทางปกครองเท่านั้น (มิใช่เจ้าหน้าที่ทุกคน) ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากอคติ ลำเอียงหรือมีเหตุที่ทำให้เคลือบแคลงสงสัยในการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรม ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองและกระบวนการพิจารณาทางปกครองดังกล่าวนี้ ถือเป็นรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการพิจารณาทางปกครอง ซึ่งหากการพิจารณาทางปกครองขัดต่อหลักความเป็นกลางย่อมเป็นการดำเนินการไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญอันมีผลทำให้คำสั่งทางปกครองที่ฝ่ายปกครองใช้อำนาจเพื่อบังคับต่อคู่กรณีนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยศาลปกครองมีอำนาจตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

อย่างไรก็ตาม สำหรับ “หลักความเป็นกลาง” ที่บัญญัติไว้ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือ เป็นความไม่เป็นกลาง “ในทางเนื้อหาหรือโดยสภาพภายใน” (ต่างกับหลักความเป็นกลางตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ถือว่า เป็นความไม่เป็นกลางโดย “สภาพภายนอก”) อาจเกิดปัญหาในการปฏิบัติราชการมิใช่น้อยว่า เหตุแคไหน-อย่างไร? ถือว่าเจ้าหน้าที่ไม่อาจทำการพิจารณาทางปกครองได้เพราะมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เนื่องจากมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า “ในกรณีมีเหตุอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณา

ทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้” โดยมีได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “สภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง” ไว้แต่อย่างใด

ด้วยเหตุนี้ จึงถือเป็นเรื่องสำคัญที่หน่วยงานของรัฐ (ฝ่ายปกครอง) หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือ แม้กระทั่ง **คู่กรณี** (หมายความว่า ผู้ยื่นคำขอหรือผู้คัดค้านคำขอ ผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง และผู้ซึ่งได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองเนื่องจากสิทธิของผู้นั้นจะถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครอง) จะต้องศึกษาทำความเข้าใจแนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดเพื่อเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติราชการที่ดีซึ่งจะทำให้การบริหารราชการอันเป็นบริการสาธารณะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และคู่กรณีได้รับความเป็นธรรมในกระบวนการพิจารณาทางปกครองซึ่งเป็นขั้นตอนในการเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง เช่น การสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด ขั้นตอนในการสอบสวนดำเนินการทางวินัยตั้งแต่การออกคำสั่ง การสอบสวนของคณะกรรมการและการพิจารณาโทษ การพิจารณาของ อ.ก.พ. กรม เป็นต้น

แนวคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยกรณีที่เจ้าหน้าที่ไม่อาจทำการพิจารณาทางปกครองได้เพราะ **มีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง** ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๘

กรณีที่หนึ่ง อธิบดีกรมการจัดหางานมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นข้าราชการตำแหน่งนักวิชาการแรงงานกรณีถูกกล่าวหาว่าเรียกรับเงินจากนายจ้างคนต่างด้าวที่ทำงานผิดเงื่อนไข ต่อมาได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงและคณะกรรมการสอบสวนวินัยมีความเห็นว่าสมควรไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ อธิบดีกรมการจัดหางานจึงได้ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. กรมการจัดหางานพิจารณาและต่อมาอธิบดีกรมการจัดหางานได้มีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของ อ.ก.พ. กรมการจัดหางาน

หลังจากอุทธรณ์คำสั่งไล่ออกจากราชการและนายกรัฐมนตรามีคำสั่งยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

คดีนี้มีข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ โดยมีเจ้าหน้าที่ ชื่อ นาย พ. (ชื่อสมมุติ) ทำหน้าที่ คือ

- เป็นประธานคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง และ
- เป็น อ.ก.พ. กรมการจัดหางาน

ในการพิจารณาเรื่องของผู้ฟ้องคดี นาย พ. ได้เข้าร่วมประชุมในฐานะเป็น อ.ก.พ. กรมการจัดหางานด้วย โดยมีใช้เข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงตอบข้อซักถาม หรือข้อสงสัยของ อ.ก.พ. กรมฯ

ปัญหา คือ การที่ นาย พ. เข้าร่วมประชุม อ.ก.พ. กรมฯ ดังกล่าว ถือเป็นเหตุอันมีสภาพร้ายแรงทำให้การพิจารณาไม่เป็นกลางหรือไม่?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การประชุม อ.ก.พ. กรมฯ ถือเป็นพิจารณาทางปกครองและเมื่อนาย พ. ได้เข้าประชุมในฐานะ อ.ก.พ. กรมฯ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาผลการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนมิใช่เข้าร่วมประชุม อ.ก.พ. เพื่อชี้แจงตอบข้อซักถามข้อสงสัยของ อ.ก.พ. และเมื่อ

อ.ก.พ. กรมฯ มีมติเป็นประการใด ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุต้องสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามมติ อ.ก.พ. กรม นาย พ. ย่อมต้องมีความเห็นเช่นเดิมตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนซึ่งตนทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการ อันเป็น**ความเห็นที่เป็นปฏิกิริยา**ต่อผู้ฟ้องคดี ดังนั้น จึงย่อมมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลทำให้มติของ อ.ก.พ. กรมฯ และคำสั่งลงโทษใส่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและคำสั่งยกอุทธรณ์ เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๙๕/๒๕๕๕)

กรณีที่สอง กรณีข้าราชการครูกระทำอนาจารเด็กนักเรียนในปกครอง โดยผู้ปกครองนักเรียนได้แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน และนายกเทศมนตรีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง และมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง หลังจากสอบสวนเสร็จสิ้นได้มีคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติที่ประชุมคณะกรรมการพนักงานเทศบาล

ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งและคณะกรรมการพนักงานเทศบาลมีมติยกอุทธรณ์ จึงฟ้องศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาแก้ไขคำสั่งเป็นโทษลดขั้นเงินเดือน

คดีนี้มีข้อเท็จจริงที่รับฟังยุติ โดยมีเจ้าหน้าที่ ชื่อ นาง ส. (ชื่อสมมติ) ทำหน้าที่ คือ

- เป็นประธานกรรมการสอบสวนทางวินัย
- เป็นอนุกรรมการพิจารณาดำเนินการทางวินัยและการให้ออกจากราชการ
- เป็นอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ (ซึ่งต้องห้ามตามประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลฯ ในคดีนี้)

ในชั้นการพิจารณาอุทธรณ์ คณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ มีมติยืนตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนวินัย

ปัญหา คือ การทำหน้าที่ของนาง ส. ถือเป็นเหตุอันมีสภาพร้ายแรงทำให้การพิจารณาไม่เป็นกลาง มีผลทำให้การดำเนินการทางวินัยและการพิจารณาอุทธรณ์ขัดต่อหลักความเป็นกลางหรือไม่?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การที่นาง ส. เป็นประธานกรรมการสอบสวนทางวินัยและยังเป็นอนุกรรมการพิจารณาดำเนินการทางวินัยและการให้ออกจากราชการและเป็นอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ ซึ่งต้องห้ามตามประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลฯ ในคดีนี้ กรณีเป็นการคาดหมายได้ว่านาง ส. ย่อมแสดงความเห็นสอดคล้องกับความเห็นเดิมที่ให้ไว้ในฐานะประธานคณะกรรมการสอบสวนวินัย การพิจารณาทางปกครองของนาง ส. จึงถือว่ามีเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันเป็นเหตุให้**เคลือบแคลงสงสัยในความเป็นกลาง**ในการพิจารณาทางปกครองตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นเหตุให้คำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อ.๔/๒๕๕๙)

กรณีที่สาม กรณีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีคำสั่งให้นาย พ. (ชื่อสมมติ) ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่ได้รับคำสั่งให้เป็นผู้ตรวจรับงานจ้าง (การก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจากตรวจรับงานจ้างไม่ถูกต้องตามสัญญา ทำให้ราชการได้รับความเสียหาย

นาย ฟ. ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว หลังจากอุทธรณ์และผู้ว่าราชการจังหวัดให้ยกอุทธรณ์ จึงฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

คดีนี้มีข้อเท็จจริงที่รับฟังยุติ ว่าก่อนที่จะออกคำสั่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทน องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ประกอบด้วย นาย ส. เป็นประธานกรรมการ นาย ข. เป็นกรรมการ และนาย ก. เป็นกรรมการและเลขานุการ แต่ปรากฏว่า

- นาย ข. เป็นผู้ควบคุมงานก่อสร้างและเป็นผู้รายงานว่าผู้รับจ้างไม่ปฏิบัติตามสัญญา
- นาย ก. เป็นกรรมการตรวจการจ้างคณะเดียวกับผู้ฟ้องคดีและเป็นผู้มีความเห็นแย้งไม่ตรวจรับงานดังกล่าว

ปัญหา คือ การทำหน้าที่ของ นาย ข. และนาย ก. ถือเป็นเหตุอันมีสภาพร้ายแรงทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางหรือไม่?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ความเห็นของนาย ข. ซึ่งเป็นผู้ควบคุมงานก่อสร้างและเป็นผู้รายงานว่าผู้รับจ้างไม่ปฏิบัติตามสัญญา และความเห็นของนาย ก. ซึ่งเป็นกรรมการตรวจการจ้างคณะเดียวกับผู้ฟ้องคดีและเป็นผู้มีความเห็นแย้งไม่ตรวจรับงานดังกล่าว เป็น**ความเห็นที่เป็นปฏิบัติ**โดยตรงกับความเห็นของนาย ฟ. ที่ตรวจรับการจ้าง จึงเป็นกรณีที่คณะกรรมการที่มีอำนาจในการพิจารณาทางปกครองมีเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๒๑/๒๕๕๔)

กรณีที่สอง กรณีนาย อ. (นามสมมติ) ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการครูและทำหน้าที่หัวหน้านายทะเบียน เนื่องจากเห็นว่าผู้ฟ้องคดีทำการแก้ไขปลอมแปลงผลการเรียนของนักศึกษาคนหนึ่ง เมื่อปี ๒๕๓๙ เพื่อให้นักศึกษาดังกล่าวจบการศึกษาและรับรองเอกสารภาพถ่ายระยะเรียนแสดงผลการเรียนอันเป็นเท็จ และหลังจากสอบสวนเสร็จสิ้น ผู้อำนวยการวิทยาลัยได้มีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือน

หลังจากผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ จึงฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือน

คดีนี้มีข้อเท็จจริงที่รับฟังยุติ คือ มีผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนที่รายงานต่ออธิบดีกรมอาชีวศึกษาว่า ก่อนที่ผู้อำนวยการวิทยาลัยจะมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและมีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ทั้งสองคนเคยมีความขัดแย้งกันมาก่อน โดย

- ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งความดำเนินคดีผู้อำนวยการวิทยาลัยฐานหมิ่นประมาท เนื่องจากนาย อ. แสดงท่าทีชอบผู้ฟ้องคดีในเชิงชู้สาว (แต่ผู้ฟ้องคดีปฏิเสธ) และนาย อ. ได้มีหนังสือแสดงข้อความหมิ่นประมาท

- ขณะเดียวกัน นาย อ. ได้แจ้งความดำเนินคดีผู้ฟ้องคดีฐานทำเอกสารเท็จ

- เรื่องนี้ อธิบดีกรมอาชีวศึกษาได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อทำการสอบสวนเพิ่มเติมและเห็นชอบในระดับโทษ แต่เห็นว่ากรณีที่ผู้อำนวยการวิทยาลัยทราบเรื่องผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดวินัยเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๓๙ แต่ปล่อยปละละเลยจนมีเรื่องแทรกซ้อนขึ้น จึงได้ดำเนินการทางวินัยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ทำให้เห็นได้ว่าเป็นการกลั่นแกล้ง คลางแคลงในพฤติกรรม การกระทำของนาย อ. ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยถือเป็นความผิดตามมาตรา ๙๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่เป็นกรณีความผิดเล็กน้อย จึงงดโทษโดยให้ว่ากล่าวตักเตือนไว้อย่าให้ปฏิบัติเช่นนี้

ปัญหา คือ การกระทำของนาย อ. ซึ่งเป็นผู้อำนวยการวิทยาลัย ถือว่ามีสภาพร้ายแรงที่อาจทำให้การดำเนินการทางวินัยอันเป็นการพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางหรือไม่?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อผู้อำนวยการวิทยาลัยและผู้ฟ้องคดีมีปัญหาความขัดแย้งกัน อย่างรุนแรงในเรื่องส่วนตัวและหน้าที่ราชการจนถึงขั้นร้องทุกข์กล่าวโทษซึ่งกันและกันต่อพนักงานสอบสวน กรณีดังกล่าวถือได้ว่ามีสภาพร้ายแรงที่อาจทำให้การดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีอื่นเป็นการพิจารณาทาง ปกครองไม่เป็นกลางโดยสภาพภายในของผู้บริหารวิทยาลัย ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการ ดังกล่าว ผู้อำนวยการวิทยาลัย จึงไม่อาจทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนี้ได้ ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๑๔๖/๒๕๕๔)

ข้อพิพาททั้งสี่กรณีข้างต้น ล้วนแล้วแต่สะท้อนให้เห็นถึง “เหตุ” ว่า “แค่ไหน-อย่างไร” ถือว่า มีสภาพร้ายแรงทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการของ หน่วยงานของรัฐหรือผู้มีอำนาจในการดำเนินกระบวนการพิจารณาทางปกครองก่อนที่ผู้มีอำนาจจะออกคำสั่ง ทางปกครองอันจะมีผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของ “คู่กรณี”

(โดยผู้สนใจสามารถศึกษารายละเอียดได้ในคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ผู้เขียนได้อ้างไว้ในแต่ ละกรณีข้างต้น)

แต่อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาว่ามีเหตุอันมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทาง ปกครองไม่เป็นกลางหรือไม่ เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาจากสภาพภายใน (จิตใจ) ของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการ ผู้ดำเนินกระบวนการพิจารณาทางปกครอง ประกอบกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในแต่ละกรณี ดังนั้น เพื่อมิให้มีการ ได้แย้งในเรื่องความไม่เป็นกลางของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง หากฝ่าย ปกครองหรือเจ้าหน้าที่หรือกรรมการได้พิจารณาตั้งแต่ก่อนการเข้าสู่กระบวนการพิจารณาทางปกครองหรือ ในระหว่างดำเนินกระบวนการพิจารณาทางปกครองว่า ตนเองอาจเป็นผู้มีเหตุอันมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้ การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เช่น มีอคติ ลำเอียง (เพราะชอบ เพราะชัง เพราะกลัว เพราะหลง) หรือมีเหตุที่อาจก่อให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัยในความเป็นกลาง เช่น เคยให้ความเห็นที่ขัดแย้งกับ ความเห็นของคู่กรณีหรือความเห็นในลักษณะเป็นผลร้ายต่อคู่กรณีในเรื่องที่เกิดขึ้น หรือมีความเห็นที่เป็น ปฏิปักษ์กับคู่กรณีในเรื่องที่เกิดขึ้น หรือมีปัญหาขัดแย้งกับคู่กรณีเองที่อาจเกิดเคลือบแคลงสงสัยว่ากลั่นแกล้ง หรือมีเหตุที่วิญญูชนทั่วไปย่อมไม่อาจไว้วางใจให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นใช้อำนาจทางปกครองได้ หรือมีส่วนเกี่ยวข้อง ในทางที่เป็นคุณหรือโทษทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่มีความเป็นธรรม เป็นต้น เจ้าหน้าที่หรือกรรมการ ก็ควรที่จะหยุดการพิจารณาในเรื่องนั้นและรายงานผู้บังคับบัญชาหรือประธานกรรมการทราบ ขณะเดียวกัน “คู่กรณี” ก็มีสิทธิที่จะคัดค้านได้ โดยยื่นเป็นหนังสือต่อเจ้าหน้าที่ผู้นั้นหรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้นั้น หรือกรณีคัดค้านกรรมการ ต้องยื่นต่อประธานกรรมการที่มีเหตุแห่งความไม่เป็นกลาง เพื่อให้ผู้บังคับบัญชา หรือประธานคณะกรรมการพิจารณาเหตุคัดค้านต่อไป ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดไว้..ครับ!